

ਤੀਜਾ ਐਪੀਸੋਡ

ਸਿੱਖ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਲਡ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਸਵਾਲ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਵਾਬ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਰਾਏ ਜੀ

ਪ੍ਰ1 ਜੇਤੀ ਜੇਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ?

ਉ.ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਜੇਤੀ ਜੇਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਹਰ ਰਾਏ ਜੀ ਨੂੰ 3 ਮਾਰਚ 1644 ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਨਾਨਕ ਵਜੋਂ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਾ ਵਾਰਸ ਚੁਣਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਜੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹਾੜ੍ਹ ਸੂਦੀ ਤਿੰਨ ਸੰਮਤ 1697 ਨੂੰ ਅਨੂਪਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਦਿਆ ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਮਾਤਾ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਇ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

ਪ੍ਰ2.ਕੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਰਾਏ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਮਸੀਹੇ ਸਨ?

ਉ. ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਮਸੀਹੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਜਾਈ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹੋਰ ਜਜ਼ਬਾ ਭਰਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁਗਲ ਸਲਤਨਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜੰਗ ਲੜੀ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਨੂੰ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਖੂਨੀ ਹੱਥਾਂ ਚੋਂ ਬੱਚ ਨਿਕਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰ3.ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਉਪਰ ਕਿਸ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ?

ਉ.ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਤਲ ਹੋਏ ਮੁਖਲਿਸ ਖਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਹੰਮਦ ਯਰਬੇਗ ਖਾਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਉਪਰ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜੀਆਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਚੰਦ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿੱਖ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਡਟ ਕੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਬਰ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ 'ਅਹਿੰਸਾ ਪਰਮੇ ਧਰਮ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਕਸਰ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਪ੍ਰ4.ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੋਰ ਕੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ?

ਉ. ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਹਰਬਲ ਦਵਾਖਾਨਾ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਇੱਕ ਚਿੜੀਆ ਘਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵੈਦਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਪਿਆ , ਅਖੀਰ ਉਹਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਦਵਾਈ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਚ ਗਈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਗੀਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰ5.ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਗਏ?

ੳ.ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੳਰ, ਸਿਆਲਕੋਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਸਾਂਬਾ, ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ 367 ਮੰਜੀਆਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈ ਸੁਥਰੇ ਸ਼ਾਹ, ਸਾਹਿਬਾ, ਸੰਗਤੀਆ, ਮੀਆਂ ਸਾਹਿਬ, ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ, ਭਗਤ ਮੱਲ ਅਤੇ ਜੀਤ ਮੱਲ ਭਗਤ ਵਰਗੀਆਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਥਾਪਿਆ।

ੲ6. ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?

ੳ. ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਸੰਦ, ਧੀਰ ਮੱਲੀਏ ਅਤੇ ਮੀਣਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੀ ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ।

ੲ7. ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਿਸ ਨੇ ਲਗਾਏ?

ੳ. ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਰਾਮ ਰਾਏ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਧੀਰ ਮੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਣਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਰੇ ਸਫਾਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਿੱਟੀ 'ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਪੇੜੇ ਪਈ ਕੁਮਿਆਰ ਘੜ ਭਾਂਡੇ ਇਟਾ ਕੀਆ ਜਲਦੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ' ਪੰਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ੲ8. "ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਬੰਦੇ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁਕ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਹੈ" ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਗੱਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਗਈ?

ੳ. ਰਾਮਰਾਇ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਫਜ਼ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬੇਈਮਾਨ ਲਫਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਬੱਝੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਹੀ ਦੇਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਰੂਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਭ ਦੇ ਨਿਰਜੀਵ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ।

ੲ9. ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?

ੳ. ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮਰਾਇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੁੱਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ੲ10. ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਅੱਠਵੇਂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ?

ੳ. ਆਪਣਾ ਅੰਤਿਮ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਦੇਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਸਪੁੱਤਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਅੱਠਵੇਂ ਨਾਨਕ ਵਜੋਂ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੱਤਕ ਵਦੀ 9, 5 ਕੱਤਕ ਬਿਕਰਮੀ ਸੰਮਤ 1718(6 ਅਕਤੂਬਰ 1661) ਨੂੰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ।